

Predmet : Izvješće rada Radne grupe za kliničko inženjerstvo i medicinsku fiziku

Zagreb, 7.studenog.2002.

Poštovane kolegice i kolege,

Radna grupa za kliničko inženjerstvo i medicinsku fiziku osnovana je prije dvije godine i u prvoj godini nakon što je održano 4 sastanka predložila je Ministarstvu zdravstva nekoliko projekata. Svi predloženi projekti doprinose racionalizaciji zdravstvene usluge, te mogu bitno pomoći u efikasnijem i sigurnijem sustavu hrvatskog zdravstva. Do sada smo predložili sljedeće projekte :

1. Snimanje postojećeg stanja medicinskih instrumenata u bolnicama.

Osnovna ideja ovog Projekta je da se napravi jedna baza podataka svih medicinskih instrumenata u zdravstvu u Hrvatskoj, čime bi se sredili svi relevantni podaci o medicinskim instrumentima. Prvi dio Projekta je određivanje i usaglašavanje hrvatskog nazivlja te pripadajućih kodova za proizvođače i nazive, te tipove instrumenata. Na taj bi način bili usaglašeni nazivi za sve instrumente čime bi se olakšalo prikupljanje i obrada dobijenih podataka. Popisom bi bili obuhvaćeni svi medicinski instrumenti koji se koriste ili su na razne načine nabavljeni i nalaze se u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj. Bili bi obuhvaćeni administrativni podaci o instrumentima, kao i najosnovniji tehnički podaci. Daljnjim razvojem ovog projekta obuhvatili bi se i svi ostali tehnički i medicinski podaci.

Ostvarenjem ovog projekta i na osnovu sakupljenih podataka omogućilo bi se :

- izrada razvojnih planova nabavke i modernizacije hrvatskog zdravstva
- procjene otpisa i zamjene zastarjele opreme
- procjena dinamike zamjene opreme
- povećanje efikasnosti rada skupih instrumenata u zdravstvu
- procjena kompatibilnosti postojeće opreme pri nabavkama nove opreme
- organiziranje kontrole i atestiranja pojedinih grupa instrumenata
- mogućnost analize i procjene efikasnosti rada pojedinih zdravstvenih ustanova
- saznanje o stanju i vrsti opreme dobijene donacijama

Ovaj projekt omogućio bi povećanje efikasnost rada zdravstvenih ustanova. Boljom organizacijom smanjili bi se troškovi nabavke i održavanja medicinskih instrumenata. Organizacijom ustanove na nacionalnoj razini koja bi kontrolirala i izdavala ateste za rad medicinskih instrumenata bitno bi se povećala sigurnost rada i smanjila mogućnost

nepravilnog rada instrumenata koji može dovesti do ozljede ili ugrožavanja sigurnosti pacijenta.

2. Iskoristivost medicinskih instrumenata:

Treba napraviti analizu rada vrlo skupih instrumenata (CT, ECT, RTG, UZV, MRI itd) radi njihove bolje iskoristivosti. Neki odjeli rade samo jednu smjenu a instrumenti bi mogli raditi i duže čime bi se iskorištenje rada instrumenta udvostručilo. Naravno da to treba uskladiti sa mogućnostima i tehničkim karakteristikama instrumenata na osnovu analize iz baze podataka za medicinske instrumente.

3. Usaglašavanje hrvatskog zakonodavstva u zdravstvu s usvojenim hrvatskim normama – usklađivanje s europskim normama - projekt WHO

Prema projektu WHO potrebno je uskladiti hrvatske norme s važećim europskim normama. Za ovaj project koji prema dinamici treba biti gotov u prvoj polovici 2003. odobrena su sredstva WHO.

Osim instrumenata koji proizvode ionizirajuće i neionizirajuće zračenje drugi instrumenti uopće nisu niti na koji način obuhvaćeni podzakonskim aktima koji propisuju sigurnost i zaštitu pacijanata. Treba propisima obuhvatiti i infrastrukturne dijelove klinika (kirurške dvorane i intenzivna skrb). Potrebno je uvesti certifikaciju uređaja i opreme te ovlaštenu laboratorij za ispitivanje elektromedicinske opreme. Prihvatanje normi usklađenih s europskima za medicinske uređaje i opremu koordinira tehnički odbor E TO 62 - Električna oprema u medicinskoj praksi Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo.

4. Status kliničkih inženjera i medicinskih fizičara

Predloženo je ministarstvu zdravstva da riješi status kliničkih inženjera i medicinskih fizičara sukladno njihovom statusu u europskom zdravstvenom sustavu. Radom i kvalitetnim vrednovanjem rada kliničkih inženjera moguće je napraviti velike uštede u funkcioniranju medicinskih instrumenata. Medicina u bolničkim sustavima je sve više u svijetu priznata kao interdisciplinarna znanost u kojoj sudjeluju razni profili stručnjaka, dok se kod nas klinički inženjeri i medicinski fizičari koji direktno sudjeluju pri liječenju i dijagnostici svrstavaju među nezdravstven djelatnike, te drastičnim sniženjem plaća, ti interdisciplinarni stručnjaci su degradirani i vjerojatno protjerani iz zdravstva.

5. Osnivanje Hrvatskog zavoda za medicinsku instrumentaciju

Osnovna ideja ovog Projekta je da se osnuje Hrvatski zavod za medicinsku instrumentaciju (HZMI) koji bi brinuo za sve medicinske instrumente koji se koriste u hrvatskom zdravstvu pod ingerencijom Ministarstva zdravstva RH. U Hrvatskoj postoji oko 220 zdravstvenih ustanova sa oko 30 000 raznih medicinskih instrumenata (2 KBC-a, 5 Kliničkih bolnica, 7 Klinika, 10 Zavoda i Instituta, 28 Specijalnih bolnica, 4 Lječilišta, 10 poliklinika, 23 Opće bolnice, 115 Domova zdravlja, 5 Ustanova za hitnu pomoć, 10 raznih specijalističkih ustanova). Sređivanje podataka dobijenih izradom baze podataka, usaglašavanje zakonodavstva, provođenje normi i atestiranje, kao i organizacija kliničkog inženjerstva u Hrvatskoj potrebno je ujediniti u jednu ustanovu koja bi se o svemu tome brinula. Osnivanje se mora bazirati na temelju odgovarajućeg zakona. Također treba odrediti odnos prema drugim ustanovama koje se brinu o jednom dijelu medicinskih instrumenata. Treba odrediti način financiranja, a predlaže se da bude samofinancirajući. Takove organizacije jako dobro funkcioniraju u drugim zemljama, a npr. u Mađarskoj zapošljava pedesetak ljudi

Na žalost nakon što su ti projekti dostavljeni bivšoj ministrici prof.dr. Stavljenić-Rukavina, desila se afera Baxter. Nakon smjene ministrice projekte sam dostavio zamjeniku ministra dr. Ostojiću, međutim i on je odmah zatim smijenjen. Nakon što je sadašnji ministar dr Vlahušić preuzeo ministarsko mjesto poslao je dopis svim Radnim grupama. U dopisu je zatraženo stanje i aktivnost radnih grupa, te koji su ciljevi i u kojoj su fazi pojedini projekti. Odmah sam dostavio predložene projekte. U prilogu sam dostavio i admandmane na novi zakon o zdravstvenoj zaštiti, koje je uža grupa našeg društva predložila, a tiču se naših koeficijenata i udruživanja u komore.

Nakon predloženih projekata dobio sam poziv od predstavnika Svjetske zdravstvene organizacije da predložim dinamiku i vremenske okvire za ostvrenje WHO projekta - **Establish a national center for health technology assessment**. Moji prijedlozi su prihvaćeni i početkom kolovoza sklopio sam ugovor s WHO o realizaciji predloženog projekta.

U sklopu projekta potrebno je izvršiti procjenu stanja i feasibility studiju postojećeg stanja u hrvatskom zdravstvu, te organizirati savjetovanje sa upoznavanjem koristi od uvođenja HTA u hrvatski zdravstveni sustav.

Radi lakšeg praćenja aktivnosti i načina funkcioniranja HTA u svijetu i načina primjene u hrvatskom zdravstvu prilažem objašnjenje svrhe i ciljeve rada HTA.

- Health Technology Assessment HTA – Procjena tehnologije zdravstvenog sustava

U mnogim europskim kao i vaneuropskim državama uzimajući u obzir porast izdataka za zdravstvenu skrb uveden je instrument procjene zdravstvenih usluga poznat po zajedničkim nazivom **Health Technology Assessment - HTA**. Glavni cilj HTA je ispitati medicinske intervencije s obzirom na njihovu djelotvornost, odgovarajuću i korisnu primjenu, poboljšanje kvalitete, kliničke i organizacijske rezultate, te društvenu prihvatljivost. U tu se svrhu koristi HTA kao instrument analize i politike odlučivanja u zdravstvu.

Zbog potrebe „jačanja i racionaliziranja“ u zdravstvu potrebno je provesti odluke *koje* medicinske intervencije su djelotvorne i uz pristupačnu cijenu, a kojim intervencijama nedostaje potvrda o djelotvornosti. HTA je dakle instrument koji potpomaže pri donošenju odluka, koji se koncentrira na identifikaciju „bespotrebnih“ (neštetnog, ali isto tako nedjelotvornog) i „nepotrebnih“ (postavljanje pogrešnih indikacija) medicinskih intervencija. Cilj je odstranjivanje neefikasnosti bez gubitka kvalitete za pacijenta. HTA se primjenjuje kod vanjske kontrole i upravljanja medicinskim intervencijama (uspostavljanje efikasnosti) isto kao i kod internog osiguravanja kvalitete (školovanje).

Assesments (procjene) bi trebale imati utjecaja koliko na medicinskoj, toliko i ekonomskoj primjeni medicinskih intervencija. HTA nudi pomoć pri odlučivanju:

- smanjenje preopskrbljenosti medicinskim aparatima i postupcima
- ograničavanje medicinskih intervencija na umjerenu i djelotvornu primjenu, t.j. na specifična područja indikacija,
- smišljeno uklapanje medicinskih intervencija u organizaciju i tijek rada.

HTA se već odavno primjenjuje u mnogim zemljama, da bi se pokrile konkretne potrebe za informacijama kod donosioca odluka na različitim razinama. HTA daje informacije o:

- unapređenju medicinskih znanosti, ali i ostalih tehnologija važnih za pružanje zdravstvenih usluga
- reguliranju nabave i primjene lijekova
- reguliranju i učinkovitosti uporabe i rada medicinskih aparata
- reguliranju broja i mjesta medicinskih usluga
- refundaciji usluga
- osiguranju kakvoće
- školovanje korisnika
- informacijama za konzumente medicinskih usluga

U sklopu tog projekta organizirano je cjelodnevno savjetovanje pod naslovom :

**PROCJENA UČINKOVITOSTI UPORABE
SUVREMENIH TEHNOLOGIJA U
ZDRAVSTVU I ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI**
(*HEALTH TECHNOLOGY ASSESSMENT*)

u organizaciji Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, a suorganizatori su:

SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA (WHO)

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

ŠKOLA NARODNOG ZDRAVLJA «ANDRIJA ŠTAMPAR»

HRVATSKO DRUŠTVO ZA MEDICINSKU I BIOLOŠKU TEHNIKU

HRVATSKO DRUŠTVO ZA MEDICINSKU INFORMATIKU

Savjetovanje će se održati 27. studenog 2002 s početkom u 9 sati u Sivoj vijećnici FER-a.

U sklopu organizacije savjetovanja poslao sam 4. listopada 2002 opširan dopis ministru dr Vlahušiću s detaljnim objašnjenjem projekata, te zatražio podršku Ministarstva zdravstva za realizaciju, kao i pomoć u realizaciji projekta Svjetske zdravstvene organizacije. Na taj dopis reagirao je zamjenik ministra dr. Varga te pozvao većinu članova radne grupe na sastanak održan 4. studenog 2002. Na tom sastanku dobijena je velika podrška realizaciji projekata, te je obećao da će pokrenuti pitanje statusa kliničkih inženjera i medicinskih fizičara u hrvatskom zdravstvu. Također je preuzeo sponzorstvo i pomoć pri realizaciji savjetovanja. Također je predloženo da se pokrenu aktivnosti u provođenju snimanja postojećeg stanja te usaglašavanju nazivlja medicinskih instrumenata.

Zahvaljujem na pažnji

Petar Miličić